

Lilskud af 35,000 Rd. til, og der siges endvidere, at Amtskommunen har villet give 15,000 Rd., men i Betænkningen til det forrige Finantslovsforflag fremhævede Ministeren, at de nærmest interesserede Kommuner, gjennem hvilken Banen skulde gaa, vilde man ikke trænge paa, thi man vidste, at de ere saa fattige, at de havde haardt Brug for deres Kapital: de behøvede ikke at give den til Jernbaneforetagender. Men mærkelig nok tier Finantslovsforlaget ganske med, at Kommunerne ikke ere gaaede helt Nam forbi. Det kan ikke være den ærede Minister ubekjendt, at de nærmest interesserede Kommuner skulle give 25,000 Rd. til Driften i de første 5 Aar, og det er ikke det Æneste, — man er vedbleven at pompe og pompe, indtil man har faaet det drevet op til denne Sum, — og, ifølge Betænkningen i Fjor over Finantslovsforlaget, er det tillige indrømmet Procurator Møller, der har faaet Koncession, at han maa tage en forhøjet Persontagt af 18 Sk. pr. Mil, hvilket er en halv Gang mere, end der nu betales paa Statsbanerne, og en lignende Forhøielse er indrømmet Godset. Det synes jeg dog er noget stivt, at Kommunerne ikke blot skulle plages med Lilskud, men ogsaa, uanset, at de have daarlige Raad dertil — det er sagt af Ministeren selv —, skulle betale en halv Gang mere for deres Befordring. Det er Noget, Kommunerne have havt meget ondt ved at forstaa, at man i de bedre Egne i Jylland og Fyn faar fuldstændige Statsbaner, men at de skulle punge ud, give baade i Roje og Sæk, baade forhøjet Tagt og 25,000 Rd. til. Jeg vil derfor haabe, at den ærede Minister, naar han rigtig faar overveiet disse Forhold — som jeg forøvrigt antager, at han er fuldstændig bekiendt med — maa indbrømme, at enten maa Kommunerne blive fri for Lilskudet til Driften — thi vi have sandelig nok derude i de Egne at bruge vore Kapitaler til, for saa vidt vi have nogen; vi have hverken Herregaarde eller store Grosserere — jeg haaber, siger jeg, at den høitærede Indenrigsminister maa komme til Et af To, enten vi blive befrieede for de forhøiede Tagter eller i det mindste, at Kommunerne blive fri for deres Lilskud. Dette om Befordringsvæsenet. Jeg vender mig nu til Noget, der har mere almindelig Interesse, ifjøndt jeg vil haabe, at dette ogsaa har almindelig Interesse, eller dog til Noget, der er af mere almindelig Art, nemlig Forslaget om 10,000 Kr. til en Arbejderkommission. Det synes at skimte igjennem Motiveringen, at man, da der sidste Gang blev forlangt en Bevilling i dette Niemed, var uwillig til at yde Noget, men at man nu senere er kommen til bedre Erkjendelse; det kan jeg ikke erkjende. Vi vare ikke sidste Gang uwillige til at give Noget, men kun paa Grundlag af Arbejdsfemaerne. Det kan naturligvis kun glæde, at den høitærede Indenrigsminister har den Interesse for denne Sag, at han nu vil nedsette en blandet Kommis-

sion, men jeg maa kun beklage, at det høitærede Ministerium ikke paa andre Punkter bedre imødekommer Arbejdernes og Smaaafviks Fordringer. Jeg tror, at der paa Budgettet er adskillige Steder, hvor Arbejder-Venlighed med nok saa god Virkning kunde have været vist. Jeg skal faaledes nævne den indirekte Beskatning, som den høitærede Finantsminister har sagt, at han ikke vil røre ved. I Parenthes vil jeg bemærke, at jeg ligesom det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther) satte megen Pris paa Indrømmelser angaaende Skifteafgifterne; men det er dog nærmest den Art af indirekte Afgifter, hvori Lettelse ikke altid i det Mindste kommer den mindre formuende Befolkning til Gode, og i saa Henseende tør vi jo ikke vente os noget af den høitærede Finantsminister, i det Mindste ikke for Debliffet. Men der er mange andre Punkter, hvor jeg heller ikke mærker noget til den, om jeg saa maa sige, gode Villie overfor Arbejderne, som jeg faaledes holder mig forvisset om, at Ministeriet er i Besiddelse af. Jeg skal nævne Soldaternes høiere Lønning. Den ærede Krigsminister er kommen med et Lovforflag, som synes at vise, at han ikke er til Sinds at ville unde Soldaterne en forhøiet Lønning, og det kan ikke negtes, at det ikke er saa ganske saa, der tage over paa den anden Side af Havet, ikke alene for at undgaa den militære Tjenestes store personlige Byrder, men ogsaa fordi de skulle bringe pekuniære Offre, for saa vidt de have noget; have de ikke Offre at bringe, antager jeg ogsaa, at deres Leve-maade bliver derefter. Her synes jeg, at der netop var et Punkt, hvor man i Tide kunde gribe ind og vise sin gode Villie ved ikke at gjøre den fattige end fattigere. Det Samme gjælder, forekommer det mig, med Hensyn til Oplysningspørgsmaalet. Jeg har ikke i de foregaaende Budgetter og heller ikke i dette fundet nogen Tendens hos den høie Regjering til at ville fremhjælpe en mere udstrakt Oplysning i den lavere Klasse af Befolkningen i Byerne; tværtimod, der er Intet gjort for at afskaffe Betalingskolen, som egentlig er Kommuneskolen og Intet gjort for at opbhelpe den maadelige Frikkole. Det er meget modstræbende, at man hidtil er gaaet til at give et Tusind Rd. hist, og et andet her, som væsentlig skulde komme de mindre Formuende i Byerne tilgode. — Der er et Punkt, hvor det forekommer mig, at man kunde vise, at det var En haardt imod, om der skulde skabes et særligt Proletariat. Jeg kan ogsaa hen-vise til den ubetydelige Sum, der gives til uformuende Elever i Folkehøiskolerne, det er kun 11000 Rd. eller 22000 Kroner, og det har jo været temmelig haardt at faae en selv saa lille en Sum. Den høitærede Kultusminister vil nu blive bekiendt med — og i saa Henseende vil der jo komme til at foreligge den tilbørlige Oplysning — at f. Ex. for et Amts Vedkommende — og jeg antager ogsaa for de øvrige Amters Vedkommende — har kun 1/4